

ΠΕΡΙΗΓΗΣΕΙΣ ΑΝΑ ΤΗΝ ΘΡΑΚΗΝ

I

Le Vicomte de Marcelle εις τὸ ἔργον του «Souvenirs de l'Orient» δημοσιευθὲν ἐν Βουξέλλαις τὸ 1840 εις τὸν τρίτον τόμον δίδει τὴν κάτωθι ἐντύπωσιν του περὶ τοῦ Ἐθνομάρτυρος Ἀδριανουπόλεως Πρώιον καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἐπαναστάσεως ἐν Ἀδριανουπόλει. (Ἡ μετάφρασις τῆς κυρίας Ἀναστασίας Θ. Κοκόλη, τὸ γένος Σταμούλη).

«Εἶδον τὸν Ἕλληνα ἀρχιερέα Πρώιον, τὸν ὁποῖον εἶχα καὶ προηγουμένως γνωρίσει. Διηύθυνε ἐπιτυχῶς καὶ μὲ σύστημα τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν ὁμοφύλων του. Τὸ σχολεῖον τῆς Ἀδριανουπόλεως, μοὶ ἔλεγε, ὑπάρχει πρὸ ἀμνημονεύτων χρόνων. Ὁ τελευταῖος πατριάρχης Κύριλλος, τώρα ἐξόριστος εἰς τὸ ὄρος Ἀθῶς, ἀνὴρ μεγάλης παιδείας, ἐδῶ διῆλθε τὴν νεότητά του. Ἡ πόλις μας, τὸ βλέπετε, εἶναι μεγάλη, ἀλλὰ τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἀνοικεὶ καὶ ἡ πτωχεία εἶναι γενική. Ἰδρυσάμεν σχολεῖα διὰ τὴν ἀρχαῖαν καὶ διδασκαλίαν δωρεάν καὶ τὴν δημοτικὴν ἐκπαίδευσιν. Οἱ διδάσκαλοι ἐκτιμώμενοι καὶ ἀπὸ ἐπόπτας τῆς ἐκλογῆς μας μισθοδοτοῦνται ἀπὸ ἡμᾶς. Τὰ παιδιά, τὰ ὁποῖα ἔμαθον νὰ ἀναγιγνώσκουν καὶ νὰ γράφουν καὶ λαμβάνουν ἀνοικτὰν ἐκπαίδευσιν, πληροῦν εἰς τὸ δημοσίον σχολεῖον, ὅπου ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τριῶν καθηγητῶν μελετοῦν ἀρχαῖα ἑλληνικά, γραμματικὴν, ποίησιν, ῥητορικὴν καὶ φιλοσοφίαν. Ἔως τώρα εἰς τὴν Ἀδριανουπόλιν δὲν ὑπάρχον μελέται πληρέστεραι».

«Ἀπὸ αὐτὰς τὰς λεπτομερείας συμπεραίνει τις, ὅτι ἡ ἐκπαίδευσις τῶν Ἑλλήνων δὲν ἦτο παρημελημένη τὸ 1820, εἰς αὐτὰς τὰς βαρβάρους χώρας.

«Ὁ ἀρχιεπίσκοπος τῆς Ἀδριανουπόλεως Πρώιος, ἀφοῦ ἐδίδασκε φιλοσοφίαν καὶ φυσικὴν εἰς τὴν Ἑλληνικὴν σχολὴν τοῦ Κουροῦ Τσεσμέ, ἀνυψωθείς εἰς τὰς ἀνωτέρας τιμὰς τῆς συνόδου, ἐφρονεύθη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐπαναστάσεως τοῦ 1821».

II

Ὁ κόμης de Caylus, 1672—1765, συνοδεύων τὸν Γάλλον πρεσβευτὴν ἔφθασεν ἐπὶ τοῦ πλοίου le Touleux εἰς Κωνσταντινούπολιν, ἐκεῖθεν ἔφιππος μετέβη εἰς Ἀδριανουπόλιν. Τὰς ἐντυπώσεις του δίδει εἰς τὸ ἔργον του «Voyage de Constantinople» δημοσιευθὲν τελευταίως εἰς περιοδικὸν Γαλλικόν. (Ἡ μετάφρασις ὑπὸ τῆς ἰδίας).

«Ἡ πλευρά τῆς Ἀσίας τὴν ὁποίαν ἀκολουθήσαμε διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὰ ρεύματα εἰς τὰ Λαρδανέλλια, εἶναι πολὺ εὐχάριστος καὶ παρουσιάζει μίαν μεγαλοπρεπὴ χώραν. Τὴν ἐγκαταλείψαμεν εἰς τὴν ἄκρην τῶν Barbiere, ἵνα διασχίσωμεν τὸν πορθμὸν καὶ παραπλεύσωμεν τὴν Εὐρωπαϊκὴν ἀκτὴν καὶ ἡγ-

Augenter
Θ. Κοκόλη
(τὸ γένος)
Σταμούλη
μετάφρα-
σις

Ἀρχιεπ-
θρ-ικῶν
Πατριάρχης
Πρωτοπ-
θρ-ικῶν
Πρωτοπ-
θρ-ικῶν
Πρωτοπ-
θρ-ικῶν

1934-40
v142
-152

τεροι εὐδακίμως διδάξαντες, ὁ μὲν ἐπὶ τριετίαν εἰδικῶς ἐν τῷ νηπιαγωγείῳ καὶ ἀποσυρθεὶς μετὰ ταῦτα, ὁ δὲ εἰσέτι ἐξακολουθῶν νὰ διδάσκῃ ἐν τῷ προκαταρκτικῷ. Τῷ δὲ 1884 συσταθέντος ἰδιαίτερου νηπιαγωγείου ἀπεχώρησε τὸ τμήμα τοῦτο ἐκ τῶν σχολείων, ἀπαρτίσαν ἰδιαίτερον σχολεῖον, ἐνθα ὑπὸ γυναικῶν νηπιαγωγὸν διδάσκονται 52 νήπια.

Τὰ σχολεῖα τοῦ ἡμετέρου χωρίου, ἐγενήκοντα ἐτῶν βίον ἀριθμοῦντα, καὶ ποικίλα κατὰ διαφόρους χρόνους μορφὰς λαβόντα, τρεῖς περιέχουσιν ἐποχὰς ἀκμῆς καὶ προόδου ἀξιοσημειώτους, καὶ τῶν τριῶν τούτων δὲ ἐποχῶν πρὸς τοῦτο ἄνδρες ἐπλήρωτοι, φιλοταμιώτατοι καὶ εἰς μακρὸν φησάπωνοι, οὓς δέον νὰ διακρίνωμεν μετὰ τῶν εἰκοσι καὶ πέντε διδασκάλων, οἵτινες κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ἐδίδασαν. Οἱ ἄνδρες οὗτοί εἰσιν ὁ μακαρίτης τῇ λήξει Γ. Δημητριάδης ¹⁾, ὁ Π. Ἀδαμαντιάδης καὶ ὁ νῦν ἀκαμάτως διευθύνων Ἰ. Ἀδαμαντιάδης. Κατὰ δὲ τὰ κατόπιν αὐτῶν τῶν δύο κυρίως χρονικὰ διαστήματα τὰ σχολεῖα ἦσαν ἐν..... ²⁾.

Ἰ. Δημητριάδης

Ἰ. Δημητριάδης

Ἰ. Δημητριάδης

Ἰ. Δημητριάδης

Ἰ. Δημητριάδης

Υπογραφαὶ Μητροπολιτῶν τῆς Μητροπόλεως
Φιλιππουπόλεως ἐκ τῶν κωδίκων αὐτῆς.

1) Ὁ Δημητριάδης, ὅτε ἐγένετο διδάσκαλος, ἐφόρει μέλανα σχοῦφον καὶ τζουμπέ εἶχε χρηματίσει κανονάρχης ἐν τοῖς Πατριαρχείοις, ἐνθα καὶ ἐμόρφωσεν ὕψος ἐκκλησιαστικόν, ὅπως πολλοὶ τῶν ψαλτῶν ἐμμοθοντο.

2) Τὸ χειρόγραφον τελειώνει ἐδῶ καὶ εἶναι ἐλλειπές.

κυροβολήσαμεν ἀσφαλῶς εἰς τὸν ὄρμον τῶν Cypres ἢ τῆς Νεκρᾶς θαλάσσης (sic), εἵμεθα εὐτυχεῖς, διότι δὲν ἐξωκεῖλαμεν. Πήραμε νερὸ ἀπὸ δύο βρύσεις μαρμαρίνας κατασκευασμένας κατὰ τὸν τουρκικὸν τρόπον, μὲ δεξαμενάς. Ἡ Πύλη τὰς κατασκεύασε πρὸς εὐκολίαν τῶν Ὀθωμανικῶν στόλων, οἱ ὅποιοι συνήθως ἔρχονται καὶ ἀγκυροβολοῦν. Παρατήρησα ἀρκετὰ τερπνὰ ἐρημητήρια κατοικούμενα παρ' ἐνὸς γέροντος ἐρημίτου ἢ δερβίσου, τοῦ ὁποίου τὰ λευκὰ γένια ἦσαν πολὺ μακρά.

Ἐπειδὴ ὁ ἄνεμος μᾶς ἐγκατέλειψε καὶ ἠγκυροβολήσαμεν ἀρκετὰ πλησίον τοῦ ὄρμου τῶν Cypres, ἐπωφελήθη τῆς εὐκαιρίας νὰ ἐπισκεφθῶ δύο ἀρχαίους πύργους τῶν Λαρδανελλίων, ὅπου ὁ Ξέρξης ἔκαμε τὴν γέφυράν του, ἐλπίζων νὰ εὕρῃ ἐρείπια τῆς Σηστοῦ καὶ τῆς Ἀβύδου. Ἡλιζα τοὐλάχιστον διὰ μερικὰ λείψανα τοῦ πύργου, ὅπου κατόκει ἡ δυστυχεὴς Ἡρώ. Τὰ ὄχρωμάτα ὅμως καὶ αἱ οἰκίαι τῶν Τούρκων ὀλίγην εὐχαρίστησιν μὲ ἐπροξένησαν.

Ἡ πόλις (ἢ τὸ χωρίον) τῆς Εὐρώπης εἶναι κτισμένη εἰς τὴν κλιτὺν τοῦ βουνοῦ, τὸ ὁποῖον τὴν δίδει κάποιαν ἐμφάνισιν ἀπὸ τὴν διώρυγα. Τὸ φρούριον ἔχει τὸ ἀνοιγμα αὐτῶν τῶν κακῶς κατασκευασμένων μεγάλων κανονίων ἐμπρὸς εἰς τοῖχον, ἐπίσης κακῶς κατασκευασμένων. Ἀντὶ τὰ ἀνοίγματα κλείουν μὲ θύρας. Δὲν εἶδα κανένα πυροβόλον εἰς τὴν δευτέραν γκαμίνην τῶν ἀνοιγμάτων· ἀλλὰ τὸ κέντρον τοῦ περιβόλου τοῦ φρουρίου εἶναι ἐνισχυμένον ἀπὸ πύργον ὀρεοῦτον καὶ παχύτερον. Εἶναι εἶδος ἱερῶν, τοῦ ὁποῖου ἐπιβάλλει τὸ ὄλον τοῦαν.

Αὕτῃ ἡ μικρὰ πόλις εἶναι κτισμένη εἰς περὶ τὴν ἀριεὴν εὐφορον, ἃν καὶ λοφώδη, καὶ κατοικεῖται ἀπὸ Τούρκους. Το φρούριον τῆς Ἀσίας εἶναι μεγαλύτερον. Ἐπίσης καὶ ἡ πόλις εἶναι κτισμένη εἰς εὐφορον πεδιάδα, καλλιεργημένην καὶ γεμάτην ἀπὸ ὠραίους κήπους, ὁ μικρὸς δὲ ποταμὸς Charmes ἐκβάλλει εἰς τὴν θάλασσαν. Εὐρίσκονται ἐκεῖ εἴκοσι περίπου δυστυχεῖς Ἕλληνες καὶ μερικοὶ Ἰουδαῖοι, οἱ λοιποὶ εἶναι Τούρκοι. Ἡ στερεότης ἐδῶ τῶν πύργων εἶναι μεγαλυτέρα, ἀλλὰ πάντοτε τῆς ἰδίας καλαισθησίας. Νομίζει τις ὅτι οἱ πύργοι οἱ εὐρισκόμενοι ἐν τῇ ἰδίᾳ περιβόλῳ θὰ ἦσαν ἀσφαλεῖς ἀπὸ βλήματος, ἀλλὰ δὲν εἶναι καθόλου ἐπιχωματωμένοι. Τὸ φρούριον τῆς Εὐρώπης δὲν ἔχει παρὰ ἓνα. Αὐτὰ τὰ δύο ὄχρωμάτα δὲν ἔχουν καμμίαν ἐμφάνισιν ἀπὸ τὴν ξηράν, ἀλλὰ χρησιμεύουν ὥς φόβητρον. Ἀπὸ τὴν θάλασσαν τὰ πυροβόλα φθάνουν εὐκόλως ἀπὸ τῆς μιᾶς πλευρᾶς εἰς τὴν ἄλλην, ἀλλὰ τὰ πυρὰ τῶν δὲν συναντῶνται. Ἐξαιρετήσαμεν αὐτὰ τὰ δύο φρούρια μὲ 7 κανονιοβολισμούς. Τὸ τῆς Ἀσίας πρῶτον μᾶς ἀνταπέδωκε τὸν χαιρετισμὸν καὶ ἀνταποκρινόμενα κατόπιν μεταξύ των μᾶς ἀπέδωσαν ἄλλους τόσους. Ἐρριψαν 8 διὰ τὸν Πρεσβευτὴν, ὁ ὁποῖος ἐχάρισε εἰς καθένα ὀκτὼ γρόσια. Οἱ χαιρετισμοὶ πάντοτε γίνονται μὲ σφαίρας, αἱ ὁποῖαι πότε πηγαίνουν ἐμπρὸς καὶ πότε πίσω, εἶναι νομίζω τρόπος εὐγενὲς ὅχι ἀσχημος. Ὅλαι αἱ σφαῖραι εἶναι ἀπὸ μάρμαρον καὶ αἱ μεγαλύτεραι ἀπὸ γρανίτην. Εἶναι ἕως 25 δακτύλων δια-

μέτρον, ἐκείναι ὅμως τὰς ὁποίας συνήθως μεταχειρίζονται δὲν ἔχουν παρὰ μόνον 15—18. Νομίζω ὅτι δὲν τὰ γεμίζουν παρὰ κατὰ τὸ ἡμῖσι, διότι δὲν εὗρισκα νὰ ἔκαμνον τὸν κρότον τὸν ὁποῖον ἔπρεπε νὰ κάμουν. Οἱ Τοῦρκοι κάμνουν καλὰ μὴ ἐπιτρέποντες τὴν εἰσοδὸν εἰς τοὺς ξένους, διότι ἀνεξαρτήτως τῆς μεγάλης τῶν σημασίας, τὰ πολεμικά τῶν πλοῖα ἀφίνουν ἐκεῖ τὴν πυρτιδὰ τῶν καὶ ὅταν ἀναχωροῦν ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολιν φέρουν διαταγὴν νὰ πάρουν ὅση τοὺς χρειάζεται. Ἐν τούτοις, πλησιάζει τις τόσον, ὥστε εἰναι εὐκόλῳ νὰ τὰ ἀναγνωρίσῃ πολὺ εὐκρινῶς.

Ἦγχυροβολήσαμεν μετὰ τῶν δύο φρουρίων, τὰ ὁποῖα ἀπέχουν ἕως ἡμίσειαν λεύγαν, διότι τὰ ρεύματα μᾶς ἦσαν ἐνάντια καὶ ὁ ἄνεμος δὲν ἦτο ἀρκετὰ δυνατός. Ὁ πορθμὸς ὁμοιάζει τὴν κοίτην ἐνὸς ποταμοῦ καὶ δυσκόλως ἀντιλαμβάνεται τις βλέπων τὴν γῆν ἀπὸ τὰς δύο πλευράς, ὅτι εἶναι πέρασμα. Διημερεύσαμεν ἐκεῖ, καὶ ἐπειδὴ ὁ καιρὸς ἦτο εὐνοϊκὸς ἀνοίξαμε τὰ πανιά καὶ ταξιδεύαμε εἰς τὴν παραλίαν τῆς Ἀσίας, διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν δύναμιν τῶν ρευμάτων, περάσαμε τὴν Καλλίπολιν, πόλιν τῆς Εὐρώπης. Μοι ἐφάνη ἀρκετὰ μεγάλη καὶ καλῶς κειμένη, ὅπου ἐναντηγοῦντο ἄλλοτε αἱ γαλέραι τοῦ Grand Segneur. Περάσαμε ἀπὸ τὰς καμῖαν, καὶ ἐμέτρησα 16—17.

Ὁλίγον κατόπιν, περάσαμε εἰς τὴν Ἀσιατικὴν ὁχθὴν καὶ ἐξήτασα τὰ ἐκεῖ χωρία εἰς θέσιν ὑψηλὴν καταστάσαν τῆς θαλάσσης. Μολονότι εἶχαμε ὅλα τὰ πανιά εἰς τὰ πλοῖά μας, δὲν παύσαμε παρὰ δύο λεύγας τὴν ὥραν. [Καὶ] διὰ νὰ ἀποφύγωμεν τὴν ἐναντιότητα κατὰ τὴν ἄσπετον εἶχαμε ὅτι ἦτο δυνατόν. Ἐπὶ οὗτο ἡμέρας πέντε καὶ ἡμέρας νὰ ἡγχυροβολήσωμεν καὶ ἐποφελήθην αὐτῆς τῆς ἡσυχίας εἰς τὰ πλοῖα διὰ τὴν κατάστασιν κομωδίας, διότι δὲν παραμελοῦσα καμμίαν εὐκαιρίαν ἡ ὁποία θὰ ἡδύνατο νὰ μᾶς διασκεδάσῃ. Ὁ ἄνεμος ἠῤῥησε ἀρκούντως τὴν βελέαν νύκτα καὶ ἡ κατάστασις κατήντησε πολὺ ἀνησυχητικὴ, διότι τὸ πλοῖον ἐταράσσετο φοβερά. Εἵμεθα εὐτυχεῖς, διότι τὸ «le Touloux» ἦτο νέον πλοῖον καὶ ἐκτεπνούσαμε εἰς παραλίαν ἢ ὁποία δὲν εἶχε κανένα βράχον, ἄλλως τὸ πλοῖον ἀφεύκτως θὰ ἦνοιγε. Ἡ καταιγὶς ἦτο τόσον δυνατὴ, ὥστε ὁ ἄνεμος μᾶς ὠθοῦσε ἀπὸ τὴν ἀκτὴν εἰς τὰ κύματα. Ἦγχυροβολήσαμεν εἰς ὀλίγην ἀπόστασιν ἐνῶ ἡ καταιγὶς ἦτο φοβερά συνοδευομένη καὶ ἀπὸ κεραυνούς. Ἀνοίξαμε πανιά, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δυνηθῶμεν νὰ περάσωμεν τὴν νῆσον τοῦ Μαμαρά, τὴν ὁποίαν ἐβλέπομεν ἀπὸ πολλοῦ. Ἦγχυροβολήσαμεν πλησίον τῆς Beristachi (Περίστασις) εἰς ἀπόστασιν ἕξ λευγῶν ἀπὸ τὴν Καλλίπολιν εἰς τὴν ἰδίαν πλευράν. Οὕτω ὀνομάζεται ἑλληνιστί. (οἱ Τοῦρκοι τὸ ὀνομάζουν Καδήκιού). Ἐστεῖλα τὴν βάρκαν νὰ φέρῃ νερὸ καὶ ἦμουν ἐκ τῶν πρώτων ποὺ ἀπεβίβασθῃσαν.

Ἡ γονιμότης καὶ ἡ ὠραιότης τῶν πέριξ τὴν καθιστοῦν εὐχάριστον, τὰ τρόφιμα εἶναι ἀφθονα καὶ ἐπομένως φθηνά. Οἱ κάτοικοι εἶναι ὅλοι Τοῦρκοι καὶ εἶναι οἱ καλλίτεροι ἀνθρώποι τοῦ κόσμου. Μερικοὶ ἀπ' αὐτοὺς μοῦ ἔλεγον ὅτι θὰ εὗρισκα μαμαρινούς στύλους καὶ ἐπιγραφάς, ἐὰν ἤθελα νὰ με-

ταβῶ μίαν ὥραν μακράν. Ἐλαβα δύο ἄλογα καὶ μὲ ἓνα ἄνθρωπον τοῦ τόπου ἐπῆγα πέραν τῆς ὥρας εἰς τὸ ὄρος, εἰς τοὺς πρόποδας τοῦ ὁποίου κεῖται ἡ Beristachi καὶ ἀποῦ διηλθον ἀπὸ τὸ χωρίον Arapli, ἔφθασα εἰς δύο τεμάχια στύλων, τὰ ὅποια ἐσημείωναν τάφους Τοῦρκων, καὶ εἶχαν χρησιμοποιηθῇ εἰς Ἑλληνικὴν ἐκκλησίαν, διότι ἐβλεπέ τις εἰς ἓνα τεμάχιον σταυρὸν τετραγώνων ἀρκετὰ καλόν. Ἴδον τὰ δυσάρεστα εἰς τὰ ὅποια εἶναι ἐκτεθειμένος ὁ ταξειδιώτης. Ἀλλὰ τί ὑπάρχει εἰς τὸν κόσμον χωρὶς ἀνωφελῆ διαβήματα; Μὲ διεβεβαίωσαν ὅτι ὑπάρχουν ἐρείπια ὀπισθεν τῆς Καλλιπόλεως. Νομίζω μάλιστα ὅτι τὰ διέκρινα εἰς τὸ βουνό, ἀλλ' ἴσως ἦσαν ὅμοια μὲ τὰ περιγραφέντα.

Κατόπιν τριῶν ἡμερῶν πλοῦν ἐναντίον ἀνέμου, ἡγχυροβολήσαμεν εἰς αὐτὸν τὸν ὄρμον καὶ ὅλη ἡ Εὐρωπαϊκὴ παραλία μᾶς ἐφάνη χαριτωμένη. Ἐφθάσαμεν εἰς τὸ χωρίον Γανάχωρα (Ganosora) τόπον ἀμπέλων, χάσμα ὀφθαλμῶν, διότι ἡ γαλήνη μᾶς ἠνάγκασε νὰ μείνωμεν ἐκεῖ. Τὴν ἐπομένην περάσαμε τὴν νῆσον τοῦ Μαρμαρά, ἡ ὁποία φέρει τὸ ὄνομα τῶν λατομείων τῆς καὶ τὸ ἔδωσε εἰς τὴν μικρὰν θάλασσαν, ἡ ὁποία χωρίζει τὴν Μεσόγειον ἀπὸ τὴν Μαύρην θάλασσαν. Ἄλλοτε ὠνομάζετο Προποντίς. Εἶναι δυνατόν νὰ περᾶσῃ τις ἄνωθεν καὶ κάτωθεν τῆς νήσου. Πλοῖα τῆς εὐρίσκονται μερικαὶ μικραὶ νῆσοι, ἀλλὰ ἡ διάβασις πρὸς τὸ μέρος τῆς Εὐρώπης εἶναι πλατιτέρα καὶ περισσότερον συχνάζεται, συνήθως οἱ πλοῖα πλοῦν καλὴν εἰς τὴν διέλευσιν τῆς νήσου, διότι οἱ ἄνεμοι καὶ τὰ ρεύματα ἐκτρέφονται εἰς τὴν γαυλίαν. Ἡ παραλία μὲν νὰ περάσωμεν εἰς ἓνα ὄριον καὶ εἰς τὸ βάθος τοῦ ὁποίου εἶναι κειμένη ἡ πόλις Σηλίμφρα (Silimbre), εἰς μακρὸν ὕψωμα πρὸς τὸ μέρος τῆς θαλάσσης. Δὲν μοὶ ἐφάνη σπουδαίαν εἶναι τὰς ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Κωνσταντινουπόλεως εἰς Ἀνδριανούπολιν καὶ ἀπὸ τὰ στρατεύματα τὰ ὅποια πηγαίνουν εἰς Οὐγγαρίαν διαβαίνουν ἐκεῖθεν.

Τὴν ἐπομένην ταξειδεύοντες εἶδομεν τὴν ἀρχαίαν πόλιν Ἡράκλειαν εἰς τὴν ὁποίαν θὰ εὕρισκέ τις ἀρχαιότητας σχεδὸν ἀγνώστους, ἀλλ' ὁ ταξειδιώτης ὀφείλει νὰ εἶναι κύριος ἐνὸς μικροῦ πλοίου, ἄλλως δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἱκανοποίησιν τὴν περιέργειαν του.

Ὁ Σουλτάνος (Grand Seigneur) εὕρισκετο τότε εἰς Ἀδριανούπολιν, τὴν δευτέραν πόλιν τῆς αὐτοκρατορίας του, εἰς τὴν ὁποίαν κατοικοῦν οἱ Σουλτάνοι ἀρκετὰ συνήθως, ὅταν ἔχουν πόλεμον μὲ τὴν Γερμανίαν. Ἐποφελήθην τῆς εὐκαιρίας τῆς ἀναχωρήσεως ἐνὸς γιανιτσάρου, τὸν ὁποῖον ὁ κύριος de Bonac ἔστειλεν εἰς αὐτὴν τὴν πόλιν καὶ ἀνεχωρήσαμεν οἱ δύο ἐπιπλοῖ, χωρὶς νὰ εἶναι δυνατόν νὰ συνεννοούμεθα.

Ἐκοιμήθην τὴν πρώτην ἡμέραν ἕξ λεύγας ἀπὸ τὴν Κωνσταντινουπόλιν εἰς Guchnaykeuye, ὅπως λέγεται ὁ Μεγάλος Τσεκμετζῆς (Grand Pont), ἕξ αἰτίας τῶν τεσσάρων γεφυρῶν, αἱ ὁποῖαι εὕρισκονται εἰς τὸ βάθος τοῦ στομίου τοῦ κόλπου. Ἐκεῖ ὑπάρχει μεγαλοπρεπὲς καραβὰν σαράι.

Τρεῖς λεύγας πρὶν φθάσωμεν ἐκεῖ, ἐπέρασα ἀπὸ τὴν κοινόπολιν τοῦ Gu-

chu Chekmédgé ἢ Petit Pont. Εἶναι κτισμένη εἰς τὴν ἐκβολὴν τοῦ κόλπου, πολὺ στενὴν καὶ σχηματίζει τὸ ἀκρωτήριο τοῦ Ἁγίου Στεφάνου.

Ἡμίσειαν λεύγαν πρὶν νὰ φθάσωμεν, συνήντησα γέφυραν, τῆς ὁποίας τὰ ἀνώτερα μέρη τῶν ἀψίδων εἶναι στολισμένα με σταυρούς, τὸ ὁποῖον σημαίνει ὅτι εἶναι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑλλήνων.

Ἀπὸ τὸν Μεγάλον Τσεκμετζὲν εἰς Ἐπιβάτας (Boucoudoux) εἶναι τέσσαρες λεύγαι, ἀπὸ τοὺς Ἐπιβάτας εἰς Σηλυβρίαν (Scurilly), ἀρκετὰ μεγάλην κωμόπολιν, εἶναι δύο λεύγαι. Βλέπει τις ἐκεῖ ἀρχαῖα φρούρια ἔρειπωμένα. Εἶναι τῆς ἐποχῆς τῶν Ἑλλήνων. Οἱ Τοῦρκοι δὲν τὰ κατέστρεψαν.

Τὰ πλοῖα τοῦ Βασιλέως ἦσαν ἐκεῖ πλησίον ἀγκυροβολημένα, διότι ἐγὼ ἠκολούθουν ἀκόμη ἐπὶ τρεῖς λεύγας τὴν παραλίαν τοῦ Μαρμαρᾶ. Μίαν λεύγαν εἰς τὸ ἐσωτερικόν, εὐρίσκεται ἓνα ἀρκετὰ ἀντιπαθητικὸν χωρίον, ἄλλας τέσσαρας λεύγας μακρότερα ἢ Τσορλοῦ (Tchurli) μέρος ἀρκετὰ σημαντικὸν ὅπου καὶ ἀνεπαύθημεν. Εὗρον ἐκεῖ ἔρείπια ἀρχαίου τείχους καὶ ἀπομεινάρια κτιρίου ἀπὸ πλίνθους. Τὴν ἐπαύριον ἔκαμα ἔξ λεύγας χωρὶς νὰ συναντήσωμεν οὔτε νὰ ἀνακαλύψωμεν εἰς αὐτὰς τὰς ὥρας πεδιάδας ἐντελῶς ἔρειμωμένας, κανένα δένδρον, καμμίαν οἰκίαν. Διέρχεται τις ποτάμι τὸ ὁποῖον εἶναι ἐπικίνδυνον τὸν χειμῶνα καὶ τὸ ὁποῖον κατέστρεψε μάλιστα ἓνα ἀρκετὰ ὥραιον γεφύρι καὶ ἓνα ἀρκετὰ ὥραιον λιθόστρωτον. Διότι οἱ Τοῦρκοι κατασκευάζουν ἄποτε, ἀλλ' οὐδέποτε συντηροῦν. Κατόπιν ἀπὸ αὐτὰς τὰς ἔξ λεύγας διήλθομεν ἀπὸ ἓνα ἀρκετὰ ὥραιον χωρίον μακρὰν ἀπὸ τὸν δρόμον. Συνάντησεν δὲν παλαιὸν ἐκεῖ, ἂν καὶ μοὶ ἐφάνη ἀρκετὰ σημαντικόν. Εὗρον μίαν βρύσιν με τρεῖς κρονοὺς σχήματος πυραμίδος, τῆς ὁποίας ἡ ὄψις εἶναι ἀρκετὰ παρὰ ξενη. Προχώρησα ἑπτὰ λεύγας μακρότερα διὰ νὰ κοιμηθῶ εἰς Βουργᾶς (Bourgaze) μεγάλην κωμόπολιν καλῶς κτισμένην. Ἔχει ἓνα ὥραιον τέμενος (τζαμί) ἐπίσης καλῶς κτισμένον καθὼς καὶ τὰ κτίρια, τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτό. Τὴν ἐπομένην ἔκαμα τέσσαρας λεύγας νὰ φθάσω εἰς τὸ Babaesquice καλὴν κωμόπολιν, ὅπου εἶδα ὅπως καὶ εἰς τὸ Bourgaze μίαν στοάν, ἡ ὁποία συγκοινωνεῖ με τὸ τέμενος καὶ τὰ κτίρια τὰ ὁποῖα ἐξαρτῶνται ἀπὸ αὐτό. Αὐτὰ ἔχουν ἄποιαν καλαισθησίαν.

Ἀπὸ τὸ Babaesquice ὑπολογίζουν τέσσαρας λεύγας ἕως τὸ Kouleli-queue, μικρὸν μέρος κτισμένον εἰς τερπνὴν καὶ εὐμορφον κοιλάδα. Ἀπὸ ἐδῶ εἰς δύο λευγῶν ἀπόστασιν ἔφθασα εἰς Χάφσαν. Αὐτὸ τὸ χαριτωμένον χωρίον εἶναι ἀρκετὰ καλὸν καὶ δὲν ἀπέχει ἀπὸ τὴν Ἀδριανούπολιν παρὰ τέσσαρας λεύγας ὅπου ἔφθασα καλῶς, καίτοι εὐρισκόμην συχνὰ ἐν τῷ μέσῳ λειψάνων τοῦ Τουρκικοῦ στρατοῦ, ὁ ὁποῖος εἶχε νικηθῇ. Δὲν ἐδέχθη παρὰ περιποιήσεις ἀπὸ ἐκείνους ποὺ συνήντησα εἰς διάφορα μέρη, ἂν καὶ ἤμην ἐνδεδυμένος κατὰ τὸν γαλλικὸν τρόπον.